

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. De ratione agendi cum Græcis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

quos aliqui ex ipsis etiam nunc versant. Nam ut omittam nunc antiquiora, (quæ historiam legentibus nequaquam erunt abscondita) suppositosque generalibus Synodis quaterniones falsos, exceptis veris. (sicuti etiam Florentina Synodus monstravit) versantur quotidie inter Græcorum Sacerdotum manus ac publicè populis recitantur libri, in quibus pleraque falsa sunt: & hæc viri inter ipsos perdocti, & graves ingenè fatentur, hæcque occasione Constantinopolitano Patriarchæ scripserunt, ut emendati prælo darentur: sic enim agebant futurum, ut plebs sensim desuetudine ab erroribus suis, quibus ingenia quoque Sacerdotum pervertuntur.

Accedunt etiam errores in Græcorum Rituali sparsi, & à Nicephoro Xanthopolo in Latinam Ecclesiam pessimè affecto, ab hinc ducentis annis disseminari. Ex quo fit, ut populi prædictos errores videntes, odio contra Ecclesiam foveant, existimantes vera esse, quæ ibi referuntur: quæ maledicta, præterquam quod non decebat, ut inter officia divina recitarentur, ad nihil aliud valent, quam ad Græcorum odia contra Ecclesiam renovanda: quale est illud, in quo ad versiculum Psal. 96. alludens, *Confundantur omnes, qui adorant sculptilia*, inquit: *Confundantur omnes, qui adorant Azyma*.

Quinta causa diffidii Græcorum credi potest species austerioris vitæ, quæ in eorum Hieromonachis, Metropolitibus, Archiepiscopis atque Episcopis frequenter cernitur. Hæc igitur austerioris vitæ ratio Latinos contemnendi præbuit occasionem, non considerando quamplurimos Monachorum Ordines etiam in Ecclesia Latina reperi, qui in hac palæstra se exercent, quorum Græci monendi sunt, non in corporis maceratione, sed in charitate, fide, & spe, humilitate, & patientia, cæterisque interioribus virtutibus iustitiam Christianam potissimum consistere.

Sexta, forsan & una ex præcipuis Græcorum cæcitatibus & errorum causa referri potest, ad nuptias, quibus Sacerdotes Græci gaudent, neque sine ipsis ad Sacerdotium accedant, nisi fuerint Monachi. Nam quamvis Græcis à summis Pontificibus id sit concessum, adhuc tamen re hæc optimè expensa, credendum est, non minimam hanc fuisse causam, cur DEUS Orientem Christianæ fidei hostibus subiecerit. Nam cum divina mysteria, & præsertim sanctissimæ Eucharistiæ tractatio, summam animi puritatem requirat, quæ ut plurimum cum corporis continentia & castitate conjuncta est, non mirum si hæc defecerit in Græcis, quod DEUS eo, non solum corporalibus suppliciis, sed etiam spiritualibus puniat.

Septima causa est, defectus doctrinæ: doctrinæ autem defectum primò intelligimus ipsius linguæ Græcæ ignorantiam: sunt enim paucissimi inter Græcos, qui Grammaticam Græcam novèrunt. Secundo defectum doctrinæ appellamus, non intelligere intimas suorum errorum causas & fomenta, neque Synodorum & Patrum, & quod caput est, divinæ Scripturæ exactam notitiam non habere. Tertio doctrinæ defectus etiam dicitur carentia optimorum auctorum, qui Græcis maxime prædesse poterant. Ulus autem meliorum auctorum hic erit, ut primo antiquiores & emendatiores tractentur: ut Athanasius, Gregorius, Basilus, Chrysostomus, Cyrillus Hierosolymitanus, & Alexandrinus, & alii fide & pietate celebres: & secundo loco alii, qui contra eorum errores scripserunt, de quibus supra mentionem fecimus. Quarto, defectus doctrinæ reduci debet

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

ad Latinorum studium, qui eos in defectu instruerent, & admonere deberent, & tamen id fecerunt: vel ad illos qui aliquando ad juvandos Græcos missi, vitæ exemplo morumque pravitate, eorum unioni maximo impedimento fuerunt: cum magis destruat unus, quam plures ædificent. Utinam hæc esset una, vel saltem in hac re principalis cura operarios efformandi, qui selecti ex Religiosorum Ordinibus, probatissimæ virtutis & vitæ, in vineam Domini mitterentur.

Ultima causa est, præmiorum tenuitas, quibus etiam Græci deberent invitari & foveri: nam si humana mens ita esset pura, ut cælestibus tantum præmiis inhiaret, illisque contenta esset, non opus foret, ut aliis calcaribus stimularentur ad bonum. At quando ipse Dominus in veteri lege terram promissionis, & in nova centuplum pro uno promisit his, qui illum sequerentur, optimè novet imbecillioribus opus esse præmio invitari, ut ad virtutem amplectendam trahantur. His veluti Græciæ errorum patentibus radicibus, jungi possunt aliz etiam rationes occultæ, & internæ, ut sunt Græcorum animi elatio, morum corruptio, otium, & affectata veritatis ignoratio.

Omnes igitur istæ causæ, siue impedimenta contrariis causis expellenda sunt, & oratione continua hæc maceria, quæ divisit Græcos à Latinis tollenda est: nam cum fides sit donum DEI, hoc imprimis enixè à DEO petendum, qui sapientiam dat abundantè petentibus, & non improperat: adhibenda sunt etiam alia media, de quibus restat, ut breviter dicamus.

C A P V T I I.

De ratione agendi cum Græcis.

Ratio agendi cum Græcis ad tria capita referri potest, ut optimè advertit Possevin. *uli Tres supra cap. 24.* vel ad conciones populis, vel ad disputationes cum eis habendas, vel ad alumnos instituendos. Tres etiam sunt classes eorum, qui Græcorum sectantur ritum & dogmata. Prima rudium, qualis est rusticorum & plebis. Secunda eorum, qui licet docti non sint, nec litterati, rerum tamen experientia, & lectione fortè aliquorum librorum aliquid lucis sunt assecuti: ut hinc Romana Ecclesiæ splendorem & majestatem, illinc Græciæ ærumnas & calamitates, casumque Orientalis imperii sub Turcarum tyrannidem, hinc etiam Sacramentorum apud Latinos cultum, illinc apud ipsos rerum divinarum contemptum cernentes in eam sententiam venerint, DEUM Ecclesiæ Catholicæ Romanæ, & non Orientali esse propitium. Tertia classis eorum est, qui licet usu, & aliqua rerum experientia sint præditi, odio tamen ducti in Latinos, (quod ex prava consuetudine inveteratum facile fovetur à dæmone) controversias (invis eorum Episcopis & prudentioribus) serunt, ac frequenter nescientes quid dicant, aut quid velint, Græcam cum Romana Ecclesia conferentes, suos ritus & Sacerdotes nostris anteponunt, ac denique sua usque ad cælum extollunt, nostra vero usque ad inferos depriment.

Cum his igitur, si de ea parte, quæ ad controversias attinet, agamus, (ex concilio & experientia Græcorum Catholicorum) præstare puto, ut his cum à Ministris, qui inter eos conversantur, de controversiis nihil publicè, imò nec in particulari parce assaltem in initio dicatur: nisi ubi commodissima

se offerret occasio. Quare oportet, ut de amplectendis virtutibus, & fugendis vitiis, cum eis agatur: nempe de peccatorum expiatione, virtute penitentiae, de studio orationis mentalis, & aliis exercitiis, de mortificandis & extirpandis passionibus, de virtutum pulchritudine, de peccatorum fœditate, de charitate erga DEUM & proximos, & de aliis, de quibus nulla quæstio est nec differentia. Controversia verò de rebus fidei in alterum tempus reservanda erit, nimirum, cum fervor contentionis videbitur sedesisse, atque animis ad virtutem excitatis, via ad meliores progressus videbitur parati. Ac denique, ut uno verbo dicam, voluntatis arcem ante intellectum bonus Christi miles lucram studeat.

In concionibus etiam populo habendis (et viri etiam Græci Catholici, & penitentiam) nihil de controversiis publicè proponatur, nisi commodissima oblata occasione. Quare, quibus uterque ritus tam Græcis quam Latinis viget, concionaretur; ita se gerat, quasi loca illa omnia essent tanquam unius labii populi, sine factionibus aut sectis, verum in peccatis jacens ad instar reliquorum per orbem passim hominum, qui cum sit ad penitentiam ex peccatorum somno excitandus, purgatoria, ut ajunt, via, potius quam illuminativa juvandus est: hoc est, incipiendum scilicet esse à peccatorum contritione, lachrymis, & à detestatione vitiorum, à cognitione sui, à timore Dei, quibus cura persuasum sit, ut vitam corrigant, facilius quam per disputationes ad Ecclesie unitatem addocentur.

De quibus controversiis sit agendum.

Sed dices, Nunquam ergo de controversiis erit agendum? Respondeo nonnunquam erit, sed parè & oportune, & cum ex ea fructus speratur: & tunc, ut optime Possévin. *Cap. 24.* non de omnibus illis quinque, quæ olim præcipuè fuerunt, dissidii causis. Nam de Azyro quæstio vir in Cræta, & in aliis Orientis regionibus audietur, quare vel extrinsecta penitus, vel cerè sopita videtur. Quocirca qui hæc de se loqueretur, rem jam obivioni traditam, cum scandalo in dubium revocaret. Processio Spiritus sancti à Patre & Filio in elligitur à paucissimis: quare quæstionem hanc movere, nihil aliud erit, quam dormientem ad pejus forsitan excitare, & harum rerum ignorantem, ad curiosa investiganda, (& forte sine spe fructus, aut quod probabilis est cum periculo ut partem veritati adversantem amplectatur) excitare.

Reliquæ verò quæstiones, ut sunt de visione Beatorum, de igne Purgatorii agitari possunt: nam de his facile cum Latinis conveniunt. Primatus verò Pontificis Romani difficulter eis persofadetur: de quo oblata occasione agendum est.

De prædictis igitur quæstionibus, si quando sermo habendus est, non in ea re tota infundenda est concio, nec modo scholastico agendum, sed alliciendæ sunt ad veritatem fidei audientium mentes, tum exemplis, tum Scripturæ & Patrum auctoritate: qui docendi modus jucundè & cum laude docentis à Græcis excipitur. Frequens tamen harum rerum sermocinatio suspicionem eis injicere solet, quasi eos capere taliter quis vellet: quare cautè & prudenter agendum est.

Illud tamen in primis animadvertendum est, maximè si cum Ruthenis, aliisque Schismaticis rudioribus negotium habeatur, ut optime etiam notavit Possévin. in *sua Moscovia*, quod cum major populi pars ignoret quid Schisma sit, nec habuerint, qui, propter dogmata, quæ credunt, eos

à recta fide alienos esse ostenderit, si quis Catholicus Sacerdos ad eos accesserit, vereri fortasse poterit, (maximè cum veritatem fidei proponendi non pateat aditus, vel si pateat, non speratur fructus) an illis injicere de eorum Schismate scipulum debeat rudioribus, forsitan alias in sua simplicitate salvandis: quare res periculi plena videtur, si quis hujusmodi aliquid tentaret, præferim quia nisi hoc ex voto succederet, majores posset parere difficultates.

Quare ex superioribus id colligi oportet, nempe cum tribus illis classibus Græcorum, videlicet cum simplicioribus sine disputationum strepitu de virtutibus sectandis, viciis fugendis agenda: cum protervis nunquam nisi magna & inevitabili ex causa disputandum, oblata verò occasione aliis mediis sunt alliciendi: cum mediocribus verò, qui res nostras melius considerant, oblata occasione veritas fidei est ostendenda, tum in concionibus, tum particularibus disputationibus; ita tamen, ut omnia prudentia dictante oportune fiant.

In disputationibus autem cum doctoribus, atque Græcorum melioribus, à Papatu Romani Pontificis initium sumendum est, & id potissimum curandum, ut membra cum Capite uniantur, in quæ deinceps defluat vigor ille, qui faciat, ut omnes simus in animas viventes & unanimes in domo Domini, eodem pane pascamur, & eodem fonte potemur.

Inter alia verò media, quæ ad Schismaticorum unionem conducere, illud esset non contemnendum, ut libri per totam illam provinciam disseminarentur, ad pietatem potius, quam ad dogmata defendenda Græcorum lingua conciscripti: ex quibus sine dubio fructus sequeretur uberrimus: quales sunt Florentina & Tridentina synodus, quæ sunt Græcè editæ, quæ Græcis Sacerdotibus, & aliis docto essent concedendæ. Libri etiam alii, sicut Catechismi de doctrina Christiana, versio item Bibliorum à LXX. Interpretibus, quæ proximis annis Romæ emendatissima prodit, nec non & alii auctores patrum, & Catholici, ut Ludovicus Grænanensis, qui Græcè edicetur, non dubium, quin maximè ad conversionem eorum conducere.

C A P V T III.

De aliis mediis juvandi Græcos & Ruthenos.

PLacuit hic media alia à viris gravibus, & illarum gentium conversionis maximum zelum habentibus, summo Pontifici Clementi VIII. proposita, in medium etiam producere: quæ forsitan, cum venerit Patris hora, qua in vineam suam errantem operarios velit revocare, non parum conducent.

Primum autem medium à viro quodam Rutheno gravissimo excogitatum sequentibus verbis continetur. Duo potissimum inter alia necessaria sunt in omni conversione, præcipuè in conversione aut unione Græcorum & Ruthenorum Ecclesie Catholice Romanæ.

Unum quod illi, qui hujusmodi provinciam suscipiunt, ac conversionem animarum tractant, debeant se accommodare naturæ, & captui eorum, quos convertere nituntur, illisque in omnibus, quæ essentialiter non repugnant aeternæ salutis, in principio secundare, ne propter accidentiale aliquid

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,